

νάδα και με ὀλίγον μυστήριον... διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον στόλισμα ἐνὸς κήπου... Καὶ τὴν χάριν αὐτὴν, χάρις εἰς τὴν σκιάν τῶν δένδρων του, τὰ ὅποια σκορπίζουν ἀρώματα νεραντζιάς καὶ λεμονιάς, τὴν ἔχει ὁ κήπος τῶν Χανιών. Τὰς καθημερινὰς εἶνε τὸ καταφύγιον ὀλίγων ρωμαντικῶν, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὰ δένδρα ρεμβάζουν ἐν μέσῳ τοῦ ὠραίου περιβάλλοντος.

Τὴν Κυριακὴν ὅμως τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει.

Διότι παίζει ἡ Μουσικὴ τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς, διότι μαζεύεται ὅλος ὁ κόσμος τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ ἀσχήμου φύλου, διότι ὅλα τὰ Χανιά καταφεύγουν εἰς τὸν κήπον, τὸν διεθνὴ τὴν στιγμὴν ταύτην με τοὺς Εὐρωπαϊοὺς ἀξιωματικούς, με τὰς ποικιλοχρῶμους στολὰς των. Καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς Μποἴμ καὶ τῶν Παληάτων, τὰ ὅποια ἀνακροεῖ ἀρκετὰ τεχνικῶς ἡ Κρητικὴ μουσικὴ, περνοῦν ὠραῖαι ἀπογευματινὰ ὥραι μέχρις ὅτου βραδυάσῃ καὶ ἀποχωρήσῃ ἡ Μουσικὴ, δίδουσα τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς ἀποχωρήσεως. Σχηματίζεται τώρα τὸ βραδυνὸν κέντρον εἰς τὸ « Ἀκταῖον » διὰ τὰ μετακομισθῆ ἀργότερον εἰς τὸ Συντριβάνι.

Ἀρχίζουν τὰ ἤρεμα Χανιώτικα βράδια, τὴν ἡμέραν τῶν ὁποίων διακόπτει τὸ μουρμούρισμα τοῦ κύματος θραυνομένου εἰς τὴν προκυμαῖαν ἐν συμφωνίᾳ μ' ἓνα φωνόγραφον σκορπίζοντα εἰς τὴν ἡμέραν ἀτμίσφαιραν τὰς γοργὰς στροφὰς Ἀθηναϊκῆς καντάδας...

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν διαρκεῖ πολὺ. Καὶ πρὶν ἢ φθάσουν μεσάνυκτα καθ' ὅλην τὴν πόλιν τῶν Χανίων δὲν ἀκούει κανεὶς τίποτε ἄλλο, εἰμὴ τὸ βῆμα τῆς ἀγρυπνοῦσης Ἰταλικῆς περιπόλου. Ἀγρυπνεῖ ἡ διεθνὴς κατοχὴ τῆς Κρήτης.

ΑΔ. Θ. ΠΟΛΥΖΩ Ι· ΔΗΣ

Ἀθήναι. — Σεπτέμβριος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Οἱ Ἰσπανοὶ ποιηταὶ τοῦ XX αἰῶνος

Μίαν πολὺ ὠραῖαν μελέτην ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τῆς « Ἐπιθεωρήσεως » ὁ Pardo Bazan περὶ τῆς συγχρόνου λυρικῆς ποιήσεως καὶ τῶν συγχρόνων λυρικῶν ποιητῶν τῆς πατρίδος του, ἰδίᾳ περὶ τῶν « νεωτεριστῶν » οἵτινες ἀνεφάνησαν ἐσχάτως κατὰ τὸν ΧΧαῖωνα με νέας τάσεις καὶ νέας ἰδέας αἱ ὅποια ἀντιπροσωπεύουν ἐποχὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἰσπανικῆς φιλολογίας.

Τὴν ἀραιὰν φάλαγγα τῶν « νεωτεριστῶν » τὸ Ἰσπα-

νικὸν κοινὸν δὲν ἀγαπᾷ, δὲν συμπαθεῖ, δὲν ἐκτιμᾷ. Πολλοὶ τοὺς εἰρωνεύονται καὶ τοὺς πολεμοῦν. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ καλλίτεροι φιλόλογοι ὅπως ὁ Juan Valera, ὁ ποιητὴς Ferrari, ὁ Cano, καὶ λοιποὶ ἐκήρυξαν σταυροφορίαν ἐναντίον των. Εἰς τί ν' ἀποδοθῆ ἡ ἀντιπάθεια τοῦ Ἰσπανικοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν νεοπαγῆ σχολὴν; εἰς τὴν ξενικὴν τῆς καταγωγῆν διὰ τὴν ὅποιαν τὴν μέμφεται ὁ Valera; Πιθανόν. Καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ εἰς τὴν Ἰσπανίαν νὰ γίνῃ ἀντιδημοτικὴ μία φιλολογικὴ σχολὴ. Καὶ πράγματι βλέπει κανεὶς εἰς τὰ ἔργα τῶν « νεωτεριστῶν » τὴν ἐπίδρασιν ἐνὸς Verlaine, ἐνὸς Mallarmé, ἢ Moréas, ὅπως βλέπει τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Henri Heine ἢ τοῦ Gustave Becquer. Ἄλλ' ἄρα γε οἱ « νεωτερισταὶ » αἰσθάνονται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθουν εἰς συνάφειαν με τὸ κοινόν; Ἐκαμαν τίποτε διὰ τοῦ ὁποίου νὰ γίνων δημοφιλεῖς; Ὅσον διὰ τὸ πρῶτον ὁ Bazan διαταξεῖ νὰ ἀπαντήσῃ, ἔσον διὰ τὸ δεύτερον ἀπαντᾷ μετὰ πεποιθήσεως, ὄχι!

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τοὺς « νεωτεριστὰς » εἶναι ἡ μελαγχολία, καὶ ἡ ἀπαισιοδοξία διὰ τῶν ὁποίων προσεγγίζουσι τοὺς ρωμαντικούς. «... εἶναι βωημοὶ, θαμῶνες τοῦ ζυθοπωλείου οἱ νεαροὶ μας ποιηταί, χωρὶς ὅμως τὴν εἰρηνικὴν χαρὰν, χωρὶς τὴν παιδικὴν φαιδρότητα τοῦ Musset ἢ τοῦ Gautier. Τοὺς κατηγοροῦν ὅτι ἡ μελαγχολία των εἶναι προσποίησις, εἶναι ἐπιτήδευσις ὅπως τὰ ἀκομψα μαλλιά των. Νομίζω ὅτι εἶναι εἰλικρινεῖς διότι δὲν εἶναι οἱ παλαίσταί, εἶναι οἱ ἡττημένοι, ὅπως οἱ « ἡττημένοι » τοῦ ὠραίου ποιήματος τοῦ Uteyza « Δὲν ἠμπορῶ νὰ τοὺς ὀνομάσω νεοὺς ἀφοῦ δὲν εἶνε ποτε γελαστοὶ » μὲ ἔλεγε κάποιος κριτικὸς. Κανεὶς μεταξὺ των δὲν δύναται ἀκόμη νὰ ὀνομασθῆ ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς των, κανεὶς δὲν ἀντιπροσωπεύει τὰς τάσεις ὧν μαζῶ. Πρὸς τὸ παρὸν ὅλοι συμβαδίζουσι χωρὶς νὰ συγχέωνται.

Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνεται ὁ Francisco Villaespesa τοῦ ὁποίου μᾶς ἔδωκεν ὠραῖαν εἰκόνα ὁ Πορτογάλλος ποιητὴς Caraiia. Μᾶς τὸν παριστᾷ λάτρην τῆς καλλονῆς καὶ θαυμαστὴν τοῦ Wagner καὶ τοῦ Mallarmé: ἀπαισιόδοξον, μελαγχολικόν, ὄνειροπόλον καὶ ὀλίγον bohème. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀνδαλουσίαν καὶ πλησιάζει τὰ τριάκοντα. Πολιτικὰ φρονήματα δὲν ἔχει, εἶναι ἀριστοκράτης καὶ ἀτομιστής. Φορεῖ μαλακὸν πῖλον καὶ τὸν κλασικὸν ἀτακτον λαίμοδετον τῶν φοιτητῶν τοῦ Quartier Latin. Εἶναι ποιητὴς με τάλαντον, ἐδημοσίευσεν πολλὰς συλλογὰς ποιημάτων ὀκτῶ ἕως δέκα ἐξαντληθείσας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον « Τὰ τραγούδια τοῦ ὁρῶμου » ὁ « Σταθμὸς τῶν Βοημῶν » καὶ τὸ « κέλαιον τοῦ βασιλέως τοῦ Thulé » εἶναι ἀπὸ τὰ καλλίτερα.

Juan R. Jimenez. — Ἀκόμη εἰς Ἀνδαλουσίαν γεννηθεὶς εἰς Xérés, ἀνήκων εἰς μεγάλην καὶ πλουσίαν οἰκογένειαν. Ἠλικίας 28 ἕως 30 ἐτῶν περιῖπου, ὑγείας ἀκροσφαλοῦς, εἶναι καὶ αὐτὸς ὄνειροπόλος μελαγχολικὸς καὶ γλυκὺς. Εἰς τοὺς τρεῖς ἢ τέσσαρας τόμους τῶν ποιημάτων του τὰ ὅποια ἐδημοσίευσεν, συναντᾷ κανεὶς ἀνά πᾶν θῆμα τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ τὸ παράπονον, τὸν πόνον καὶ τὴν μελαγχολίαν.

«Τὰ χεῖλη μου ἐλησμόνησαν τὸ γέλοιο» «ὁ Μάϊος ἤλθεν εἰς τὴν ψυχὴν μου, ἡ χιὼν εἶναι αἰωνία» «Ἡ ζωὴ τῶν ποιητῶν εἶναι μακρὰ καὶ πλήρης θλίψεων.» Συχνὰ ἀπαντῶσι σκέψεις λεπταὶ καὶ πλημμυρίζουσαι ἀπὸ εὐκαιοθησίαν, καὶ εἰκόνας μὲ χάριν ἀπαράμιλλον. «Πόσον σκυθρωποὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ τάφοι πολὺ παλαιοὶ πλέον πρὸ τῶν ὁπίων ὅλος ὁ κόσμος περὶ γηλαστός» «Αἱ κορασίδες! Μερικαὶ εἶναι ὡρὰ κρῖνα. ἀλλὰ φαιδρὰ χρώματα, τραγούδια. Αἱ μὲν ὁμοιάζουσι μὲ γέλοια. αἱ δὲ μὲ λύπη.»

Νεώτερος αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ, ὁ Louis Oteyza μὲν εἰκοσιν ἑτῶν ἤρχισε νὰ σπουδάξῃ νομικὰ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ εὐρήκε πληκτικὰ ἐπανήλθεν εἰς τὸν πρῶτον βίον à la bohème. Αἱ «Ὁ μίχλα» εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἔργα τοῦ ὁ Villaespesa ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸν πρόλογόν του ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ποιητὴν λέγει: «Ἡ μοῦσά σου εἶναι μελαγχροὶν παρθένος μὲ μέλανας ὀφθαλμοὺς καὶ ροδόχροα χεῖλη. Τραγουδεῖ εἰς ἰσπανικὴν γλῶσσαν τραγούδια τῆς Ἀραταλῆς.» «Ὁ μαργαρίτης ὁμοῦ τῆς συλλογῆς του εἶναι «Ἡ Ἐπάροδος τῶν ἡττημένων.» Στρατιῶται ἐπανέρχονται εἰς τὸ πατρικὸ χωριὸ των. Ὑπέφερον ἠγωνίσθησαν διὰ νὰ νικήσουν καὶ ὁμοῦ ἠττήθησαν. Αἱ κακουχίαι ἀπέβησαν μάταιαι. Τὸ σκληρὸν γεγονός εἶναι ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἡττημένοι! Δὲν τολμοῦν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν θεάν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας σταματοῦν τρέμοντες ἀπὸ ἐντροπήν. Εἰς τί ἐχρησίμευσαν ἡ γενναίότης καὶ αἱ κακουχίαι; Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ νικήσῃ κανεὶς!

Bohème ἀλλὰ πλούσιος bohème, ἐχθρὸς τῶν πόλεων τῆς ἐργασίας τὰς ὁποίας διηνεκῶς σκεπάζουσι σύννεφα ἀπὸ καπνὸν, λάτρης τῶν παλαιῶν πεδαιμμένων πραγμάτων, λάτρης τῆς τέχνης καὶ τῶν ἀναμνήσεων, ἰδοὺ ὁ Nilo Pabra.

Καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ Machado ἀνήκουν εἰς τὴν πλειάδα τῶν νεωτεριστῶν. Τὰ «Caprices» τοῦ Manuel Machado χαρακτηρίζει νεωτερισμὸς, ἀποθάρρυνσις καὶ ἀπαισιοδοξία. Καὶ ἓνας ἡττημένος ἐπὶ πλέον.

Καὶ μεταξὺ αὐτῶν, συγκαταλέγεται καὶ ὁ μαρκήσιος de Campo, ὁ μόνος ἴσως μεταξὺ τῆς πλειάδος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὴν λαϊκὴν ποίησιν. Ἐγράψεν ἀπὸ τὰ Ἰσπανικὰ ἐκεῖνα lieder ποῦ τραγουδεῖ ὁ λαὸς: «Εἶσαι λευκὴ, εἶσαι παγερὰ ὅπως αἱ χιόνες τοῦ Guadalupe. Ἦθελα νὰ ἦμην ὁ ἥλιος τοῦ Ἰουλίου ὁ ὁποῖος θὰ τῆξῃ αὐτὴν τὴν χιόνα.» Εἰς τὴν συλλογὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Alema Glauca, κατὰ τῆς ὁποίας τόσαι κριτικαὶ καὶ τόσαι σάτυραι ἐξετοξεύθησαν, εὐρίσκομεν ὕμνον πρὸς τὸν θαλάσσιον θεὸν Γλαῦκον πρὸς τοὺς χροῦς ἐφήβους καὶ τὴν πρασίνην κανθαρίδα ἢ ὁποία δίδει τὸ φιλίμα τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου.

Εἰς τὸ «Ἐἶδωλον» «Κατοικῶ τὴν παγόδα τὴν ὁποίαν κατοικεῖ τὸ ἄγνωστον. Παγόδα κρυφὴ, κωμικήν ἀπὸ πρῶτον μαλαχίτην, ἀπὸ σίντιαν

καὶ ἀπὸ κοράλλιον. Αἱ περίλυποι ψυχαὶ κοινοῦν εἰς τὸν βομὸν μου. Τὰς μεθύουσαι μ' ἐρα ἐξάισιον ὄνειρον. Διότι εἶμαι τὸ αἰώνιον μυστηριώδες Ἐἶδωλον.»

«Ὁ Antonio de Zayas» λέγει ὁ Bazan, ὁ ὁποῖος βεβαίως εἶναι νεαρὸς ποιητὴς δὲν δύναται νὰ συγκαταλεχθῇ μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δικαίως ἢ ἀδίκως ὀνομάζονται νεωτερισταὶ (modernistes). Ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Parnassiens. Προτιμᾷ ἀναμφιβόλως τὸν Heredia τοῦ Verlaine ἢ τοῦ Rodenboch. Ἄν καὶ ἐσχάτως μὲν ἤρχισε νὰ γράφῃ, ἐδημοσίευσεν πέντε συλλογὰς ἀρκετὰ ὀγκώδεις. Ὁ Antonio de Zayas ἐταξίδευσεν καὶ ταξιδεύει πολὺ διότι τὸ διπλωματικὸν του στάδιον τὸν ἀναγκάζει. Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονὴν του συνέγραψε τὰ «Βυζαντινὰ κοσμῆματα» εἰς τὰ ὁποῖα ψάλλει τὴν μαγείαν τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης ἀνατολικῆς χώρας. Εἰς τὰς «Δευκὰς νύκτας» διηγεῖται τὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας προξένησαν εἰς τὰς αἰσθήσεις του ὡς Ἰσπανοῦ, αἱ ἀρκτικαὶ Χῶραι Σουηδία Νορβηγία καὶ Δανία.»

Π. Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ἡ τετρακοσιετηρὴς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Aberdeen ἐν Σκωτία. — Διὰ μεγαλοπρεπῶν ἐορτῶν ἐορτάσθη κατὰ τὸν παρελθόντα 7βριον ἡ τετρακοσιετηρὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Aberdeen. Τοῦτο ἐθεμελιώθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Elphinstone τῷ 1451 καὶ ἐχρησίμευε κατ' ἀρχὰς ὡς λύκειον βραδύτερον δὲ ἀποπερατωθεῖσιν τῶν οἰκοδομῶν τῷ 1506 μετετάπη εἰς Πανεπιστήμιον. Κατὰ τὰς αὐτὰς ἐορτὰς ἐγένοντο καὶ τὰ ἐγκαίνια τῶν μὲν οἰκοδομῶν τοῦ «Marshall College» ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας, αἵτινες ὀφείλονται εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τῶν κ. κ. Charles Marshall πατρὸς καὶ C W Marshall υἱοῦ τοῦ οἴκου Armstrong καὶ τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου λόρδου Strathcona οἱ ὁποῖοι κατέθεσαν 1,899,000 φρ. τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος στοιχίσαντος 5,000,000.

Τὰς ἐορτὰς ἐλάμπρυναν ὄχι μόνον ἡ παρουσία τῶν βασιλέων ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Πανεπιστημίων καὶ ἀκαδημιῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἑκ τοῦ δωρητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ἑκατομμυριοῦχου A. Carnegie, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ περιβολῇ τοῦ διδάκτορος παρηκολούθησε πάσας τὰς ἐορτὰς καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὰς παρελάσεις.